

РЕШЕНИЕ

№ 1296

гр. *****, 26.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ***, IX СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Д.СЛ.

при участието на секретаря Д.Д.Г.

като разгледа докладваното от Д.СЛ. Гражданско дело № 20223100100034 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по предявения от **В. Н. Н.**, ЕГН *****, от с. ****, общ. *****, обл.*****, срещу **Държавата**, като работодател и възложител на Специализираната прокуратура, гр. *****, чрез Министъра на финансите, иск с правно основание чл. 49 във вр. с чл. 45 от ЗЗД да бъде осъден ответника да заплати на ищеца сумата от **60 000 (шестдесет хиляди) лева**, представляваща обезщетение за претърпените неимуществени вреди – негативни емоции поради нарушение на чувството му за справедливост и правото му да получи законност в правова държава, в следствие от неправомерни действия на служители на ответника, изразяващи се в следните действия и бездействия, а именно издаване от Специализирана прокуратура - ***** на Постановление от 19.10.20г., с което незаконосъобразно и неоснователно е било прекратено досъдебно производство по преписка № 2075/20г. на осн. чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК срещу съдия Р.М. от РС-***** за извършени престъпления и не е било повдигнато обвинение, ведно със законната лихва от датата на причиняване 19.10.2020г. до окончателното изплащане на задължението.

Претендират се и разносните за производството.

Обстоятелствата, от които се твърди, че произтича претендираното право са:

В исковата молба се твърди, че ищецът е претърпял неимуществени вреди – негативни емоции поради нарушение на чувството за справедливост на ищеца и правото му да получи законност в правова държава в следствие на неправомерни действия на служители на ответника. Твърди се, че ищецът е подал жалба до Специализираната прокуратура – гр. ***** за извършено престъпление от Р.М. от РС-*****, а именно че е прикрила обвиняемия по НАХД № 2537/2019г. на ВРС а получи наказание за извършено от него престъпление като е променяла протоколи от съдебни заседания. Сочи, че неправомерно прокурор при Специализираната прокуратура – гр. ***** е отказал да образува досъдебно производство по жалбата му.

Ответникът в отговора си в срока по чл. 131 от ГПК, сочи, че искът е недопустим против посочения ответник, тъй като съгласно ЗОДОВ искът се предявява срещу органите на прокуратурата, а не срещу държавата. В условията на евентуалност сочи, че искът е неоснователен и недоказан. Липсват предпоставките за възникване на отговорността. Счита, че липсва възлагане по смисъла на чл. 49 от ЗЗД на работа от Държавата на служителите на Прокуратурата, доколкото липсват трудови или служебни правоотношения между тях.

Сочи още, че размерът на обезщетението е прекомерно завишен и не отговаря на критериите по чл. 52 от ЗЗД.

В с.з. ищецът поддържа иска си и моли за уважаването му, а ответникът поддържа отговора и моли за отхвърляне на иска.

Съдът, след преценка на събраните по делото доказателства с оглед разпоредбата на чл. 235 от ГПК, приема за установено от фактическа страна следното:

От събраните по делото доказателства се установява, че с Постановление от 19.10.20г., на прокурор от Специализирана прокуратура – ***** Хр.К. е отказано да бъде образувано досъдебно производство по преписка № 2075/20г. От текста на постановление е видно, че преписката е образувана по повод подадена жалба от В. Н. Н.. В сигнала се излагат

твърдения за евентуално извършени от съдия при РС ***** престъпни деяния от общ характер по смисъла на НК, че съдия Р.М. при РС ***** е прикрила обвиняемия по НАХД № 2537/2019 г. по описа на РС ***** М.С.И., да получи реално наказание за извършено от него умишлено престъпление, като е променяла протоколи от съдебни заседания. Преценката на прокурора е, че изложените от жалбоподателя Н. твърдения по никакъв начин не субсумират състав на престъпление от общ характер. Изложени са съображения, че съдебният акт е проявление на принципа за вътрешно убеждение, като при една евентуално погрешна преценка на съдията порочността на акта му може да бъде отстранена единствено по пътя на съдебното обжалването. Посочено е още, че магистратите се ползват с функционален имунитет и не може да им бъде търсена отговорност за действия при изпълнение на служебните им задължения.

При така установената фактическа обстановка, съдът направи следните правни изводи:

На основание чл. 7 от Конституцията на Р.Б., държавата отговаря пряко за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Когато тази отговорност не може да бъде реализирана по ЗОДОВ - специалния закон, уреждащ отговорността на държавата при участие в процеса на съответните държавни органи като нейни процесуални субституенти, отговорността за вреди се реализира на основание чл. 49 ЗЗД. /Решение № 110 от 14.06.2013 г. на ВКС по гр. д. № 93/2012 г., IV г. о., ГК, докладчик председателят Св.Ц./

Вън от отговорността по ЗОДОВ, когато отговорността на Държавата се реализира по реда на чл. 49 ЗЗД, по тези иски Държавата може да се представлява и от процесуален субституент - държавният орган, който отговаря за поведението на длъжностното лице, пряк причинител на вредата или с когото прекият причинител на вредата е в служебно или трудово правоотношение. /Решение № 300 от 9.01.2019 г. на ВКС по гр. д. № 2262/2018 г., IV г. о., ГК, докладчик председателят Б.Б.. Това обаче не е задължително и ответник по делото на общо основание и по силата на прякото действие на Конституцията, може да бъде и самата Държава, както е установено и в Определение № 266/12.05.2022г. по в.ч.г.д. № 189/2022г. на ВАпС.

Предявеният в настоящото дело иск намира правното си основание в разпоредбата на чл. 49 от ЗЗД, доколкото се претендира отговорността на ответника в качеството му на органа, възложил на своите служители работа, за вредите, причинени от тези лица при или по повод изпълнението на тази работа. Тази отговорност има обезпечително-гаранционна функция, тя не произтича от вината на възложилия работата. Причинителят на вредата обаче отговаря по основания състав на чл. 45 от ЗЗД, поради което, за да бъде уважен искът по чл. 49 въвв. вр. с чл. 45 от ЗЗД, е необходимо да бъдат доказани от ищеца всички предпоставки за възникване на деликтната отговорност, а именно: противоправно поведение на служител на ответника, вреди, причинна връзка между вредите и противоправното поведение на физическото лице и вина. Вината, съгласно нормата на чл. 45 ал. 2 от ЗЗД, се предполага до доказване на противното. Въведената оборима презумпция по чл. 45 ал. 2 от ЗЗД, подлежи на оборване от ответника.

В процесния случай липсва първият елемент от състава на деликтната отговорност, а именно противоправно поведение. Поведението, което се сочи в настоящия случай като противоправно, е издаването на Постановление от 19.10.20г., на прокурор от Специализирана прокуратура. За да бъде същото противоправно е необходимо посоченото действие да нарушава конкретна правна норма или общото правило да не се вреди другиму. Не се твърди от ищеца и не се установява в настоящото производство да е нарушена конкретна правна норма, нито е нарушено общото правило да не се вреди другиму. Издаването на посоченото Постановление е в рамките на законово определената основна функция на Прокуратурата да ръководи разследването и да привлича към отговорност лицата, които са извършили престъпления, както и да поддържа обвинението по дела от общ характер. В рамките на посочената функция само и единствено прокурорът може да реши какво обвинение да повдигне срещу едно лице, съответно да не повдига обвинение, като това той прави въз основа на установената фактическа обстановка чрез събиране на доказателства в досъдебното производство и въз основа на компетентната си правна преценка. Преценката му е самостоятелна и може да бъде контролирана само по реда на чл. 143 от ЗСВ чрез обжалване на акта пред непосредствено по-горестоящата прокуратура, а в случай, че актовете му подлежат на съдебен контрол /в конкретния случай акта не подлежи на съдебен контрол/ - от наказателния съд в определено наказателно

производство. Гражданският съд няма правомощия в нито едно гражданско производство да преценява дали следва да бъде повдигнато обвинение и в какво престъпление. Оттук няма как да бъде установена „противоправност“ на акта на прокурора. Дори и да бъде отменен или изменен един прокурорски акт по реда на чл. 143 от ЗСВ, същият би могъл да бъде неправилен /доколкото по-горестоящата прокуратура евентуално прецени, че не е правилно приложен закона/, но не би могъл да бъде противоправен, доколкото същият е издаден в рамките на законовите правомощия на Прокуратурата и съответния прокурор.

Отделно от това съдът споделя изложеното в постановлението, че всеки магистрат се ползва от функционален имунитет, което означава, че не е допустимо да му бъде търсена наказателна отговорност за действията му по служба, каквото безспорно представлява твърдяното от ищеца. Функционалният имунитет на магистрата е предвиден като гаранция, че същият може да правораздава според собственото си вътрешно убеждение, без да може да му се влияе чрез други държавни органи /прокуратурата и органите на досъдебното производство/, част от които са и страна в наказателния процес, и които в противен случай била могли чрез страх от наказателна отговорност да се намесят в преценката на съда.

Що се отнася до втората предпоставка, а именно вредите, съдът намира, че същите не са доказани в настоящото производство, като въпреки изричните указания на съда, ищецът не е ангажирал доказателства за вредите си.

Съгласно трайната практика на ВКС, отговорността на ответника е за реално претърпени вреди, които следва да се докажат за всяко конкретно нарушение, а не само да се предполага настъпването им. /Решение № 117 от 12.02.2009 г. на ВКС по гр. д. № 6004/2007 г., I г. о., ГК, докладчик съдията Л.Р./

Обезщетението за вреди от деликт е за увреждане на неимуществени права, блага или правно защитими интереси. Когато се твърди причиняване на конкретни неимуществени вреди, съдът може да уважи исковете само при успешно проведено главно и пълно доказване на вредите и причинната връзка. В тежест на пострадалия е да докаже засягането на съответното благо. В този случай е в тежест на пострадалия да докаже всяко свое негативно

изживяване /Решение № 38 от 7.03.2018 г. на ВКС по гр. д. № 2126/2017 г., IV г. о., ГК, докладчик председателят В.Р./ Съдът е длъжен да прецени всички доказателства по делото и доводите на страните по свое вътрешно убеждение и в рамките на твърдените фактически обстоятелства, като всяка от страните носи тежестта на доказване на фактите, от които черпи изгодни за себе си последици. /Решение № 13 от 3.02.2022 г. на ВКС по гр. д. № 1979/2021 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Е.В./

Липсата на доказани вреди, както и противоправно поведение, прави безсмислено коментирането на причинна връзка между двете. Поради липсата на предпоставките за възникване на отговорността на ответника, искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан.

Ответникът е отправил искане за присъждане на разноски, поради което и такива следва да бъдат присъдени.

Държавата участва в съдебни производства по граждански спорове за обезщетение за вреди по ЗОДОВ чрез процесуален субституент - органът, от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите. В производствата по иски за вреди, причинени от държавата, прокуратурата действа в публичното си качество (тогава тя не дължи съдебни такси) и се представлява от прокурор при съответната прокуратура, а по иски с предмет правоотношения, които произтичат от нейното участие като равнопоставен гражданскоправен субект в гражданския оборот - по сключени договори за услуги или доставка на стоки, в трудовите правоотношения и др. под., в т.ч. и по иски по чл. 49 от ЗЗД (в тези случаи тя дължи съдебни такси) ответника може да се представлява от юрисконсулт и съответно му се дължат разноски в т.ч. за юрисконсултско възнаграждение. /Решение № 16 от 2.03.2021 г. на ВКС по гр. д. № 1914/2020 г., IV г. о., ГК, докладчик председателят Б.Б.. С оглед на посочената съдебна практика в полза на ответника следва да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение, доколкото Държавата е представлявана от юрисконсулт, като размерът се определя от съда по реда на чл. 25 ал. 2 р. с ал. 1 от Наредба за заплащането на правната помощ в размер на 150лв.

Фактът, че ищецът е освободен от такси и разноски по делото /предварителното им внасяне в полза на съда/, не изключва отговорността му за разноски спрямо другата страна, на основание чл. 78 от ГПК.

Мотивиран от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на **В. Н. Н.**, ЕГН *****, от с. ****, общ. ****, обл. ****, срещу **Държавата**, като работодател и възложител на Специализираната прокуратура, гр. ****, **чрез Министъра на финансите**, да бъде осъден ответника да заплати на ищеца сумата от **60 000 (шестдесет хиляди) лева**, представляваща обезщетение за претърпените неимуществени вреди – негативни емоции поради нарушение на чувството му за справедливост и правото му да получи законност в правова държава, в следствие от неправомерни действия на служители на ответника, изразяващи се в следните действия и бездействия, а именно издаване от Специализирана прокуратура - **** на Постановление от 19.10.20г., с което незаконосъобразно и неоснователно е било прекратено досъдебно производство по преписка № 2075/20г. на осн. чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК срещу съдия Р.М. от РС-**** за извършени престъпления и не е било повдигнато обвинение, ведно със законната лихва от датата на причиняване 19.10.2020г. до окончателното изплащане на задължението, на основание чл. 49 от ЗЗД във вр. с чл. 45 от ЗЗД.

ОСЪЖДА В. Н. Н., ЕГН *****, от с. ****, общ. ****, обл. **** **ДА ЗАПЛАТИ на Държавата, представлявана от Министъра на финансите**, с административен адрес гр. ****, ул. Г.С. Р.“ № **, сумата от **150 лв. (сто и петдесет лева)**, представляваща разноски по делото за юрисконсултско възнаграждение, на основание чл. 78 ал. 8 от ГПК във вр. с чл. 25 от Наредба за заплащането на правната помощ.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано пред **** апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му.

Съдия при Окръжен съд – ****: _____